

μια σημαντική έκθεση βιβλίου σχετική προς το υπό συζήτησιν θέμα. Παρουσιάστηκαν βιβλία ελληνικά (Πελεγρίνη Θ., *Μάγοι της φιλοσοφίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993, σελ. 445) και σε μετάφραση (Έκο Ουμπέρτο, *Ερμηνεία και παρερμηνεία, μετάφραση Αναστασία Παπακωνσταντίνου*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993, σελ. 200, John Bussy: J. Bruno, *Υπόθεση Πρεσβεία*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1993). που όχι μόνο συμπληρώνουν την αναφερόμενη στην Αναγέννηση Ελληνική Βιβλιογραφία, αλλά και αποδεικνύουν ότι η συμβολή της Ελλάδος στην διαμόρφωση του Ευρωπαϊκού Πνεύματος κατά την περίοδο αυτή δεν είναι όσο πρέπει γνωστή.

Ήταν ίσως η πρώτη φορά, όπως τόνισε άλλωστε και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών Καθηγητής κ. Πέτρος Γέμτος, που το Πανεπιστήμιο Αθηνών βγήκε από τα στενά όριά του, δοκιμάζοντας κάτι νέο για τα Ελληνικά Ακαδημαϊκά δεδομένα. Και πέτυχε στην προσπάθειά του. Αφού τόσο οι ομιλίες των συνεδρων όσο και η παράσταση του Φάουστ προκάλεσαν το ενδιαφέρον όχι μόνο της πανεπιστημιακής κοινότητας αλλά και πλήθος κόσμου που συνέρευσε καθ' όλη τη διάρκεια του συμποσίου στο παλαιό κτίριο (Μουσείο) του Πανεπιστημίου στην Πλάκα. Ήταν ένα σύνθετο πολιτιστικό γεγονός που όπως έγραψε στην εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», ο φιλόλογος και κριτικός θεάτρου Κ. Γεωργουσόπουλος, που θα έπρεπε να συνεχιστεί, αφού για πρώτη φορά παρουσιάστηκε ένας ολοκληρωμένος θίασος πλαισιωμένος από φοιτητές, όπου αυτό ήταν δυνατό, και επαγγελματίες ηθοποιούς σ' ένα έργο από το κλασσικό ρεπερτόριο που προσπάθησε μέσα από την γοητευτική τέχνη του θεάτρου να ζωντανέψει φιλοσοφικές και επιστημονικές ιδέες ενεργοποιώντας πολιτιστικά την άνυδρη εποχή μας.

Όπως μαθαίνουμε το Πανεπιστήμιο Αθηνών πολύ σύντομα θα εκδόσει τα πρακτικά του συμποσίου. Παράλληλα υπάρχει η προοπτική να εκδοθούν τα πρακτικά και στην Αγγλία.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΚΟΣ
Ε.Μ.Υ. ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΩΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (ΜΕΣΣΗΝΗ, 11-13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1993)

- A. Το επιστημονικό Συνέδριο το οποίο συνεκλήθη στη Μεσσήνη από 11 έως 13 Ιουνίου 1993 με θέμα: «Η ιστορική συνείδησις ως συνείδησις της ιστορίας του Ελληνισμού», αφιερωμένο στην επέτειο των 540 ετών από την Άλωση της Κωνσταντινουπόλεως, οργανώθηκε από το Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με την συναντίληψη (α) του Ιδρύματος ερεύνης και εκδόσεων Νεοελληνικής Φιλοσοφίας, (β) του Διεθνούς Κέντρου Πλατωνικών και Αριστοτελικών σπουδών και (γ) της Ελληνικής Εταιρείας Φιλοσοφικών μελετών, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και σε συνεργ-

γασία με τον Δήμο Μεσσήνης. Οι εργασίες του Συνεδρίου, διεξήχθησαν στην αίθουσα του Κέντρου Φιλοσοφίας Μεσσήνης.

Η βασική θεματική του Συνεδρίου ανεπτύχθη από τον πρόεδρο κ. Ευάγγελο Μουτσόπουλο, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ακαδημαϊκό, κατά την εναρκτήρια ομιλία, καθώς και κατά την υπό του ιδίου τελική επισκόπηση των εργασιών του Συνεδρίου. Η θεματική αυτή ολοκληρώθηκε επαξίως με τις εξαιρετικές εισηγήσεις των συνέδρων καθώς και με την άκρως ενδιαφέρουσα ανταλλαγή απόψεων μεταξύ αυτών μετά από κάθε εισήγηση.

Β. Το σύνολο των εισηγήσεων του Συνεδρίου διαχωρίζεται στις εξής πέντε θεματικές ενότητες:

1. Η πρώτη θεματική ενότης, κατά την οποία εξητάσθη το ιστορικό γίνεσθαι ως συνεχής διαδοχή των περιόδων ιστορικών κρίσεων και μαρασμού ή περαιτέρω αναπτύξεων του ελληνισμού, των κοινωνιών εν γένει, αλλά και εν συνόλω της ανθρωπότητας εκπροσωπείται:

α) υπό του Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ε. Μουτσοπούλου, Ακαδημαϊκού, κατά την εναρκτήρια ομιλία του με θέμα: «Ιστορικές κρίσεις» και
β) υπό του καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ε. Μικρογιαννάκη, με θέμα: «Αλώσεις στην ζωή του Έθνους».

Ενώ αμέσως σχετικές προς τις ως άνω εισηγήσεις, υπό ευρύτεραν έννοια, ήσαν οι εισηγήσεις των:

γ) Καθηγητού Πανεπιστημίου κ. Α. Δεληκωστοπούλου με θέμα: «Θεολογία της Ιστορίας»

δ) κ. Α. Μάνου, δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η διαλεκτική της ζωής και του θανάτου» και

ε) της κας Κ. Παλαμιώτου Φιλολόγου, υποψ. δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η εθνική συνείδησις στο ιστορικό γίνεσθαι».

2. Δευτέρα θεματική ενότητα απετέλεσαν οι εξής εισηγήσεις, με τις οποίες έγινε επιλεκτική αλλά αναγκαστική αναφορά σε μερικές εξέχουσες προσωπικότητες; οι οποίες απετέλεσαν φορείς της συνειδήσεως του ελληνισμού· τοιαύτης μορφής εισηγήσεις ήσαν οι ακόλουθες:

α) Της κ. Ε. Κούκκου, Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Ο Ι. Καπποδίστριας και η εθνική μας συνείδησις»

β) Της κ. Α. Κελεσίδου, δρος Φιλοσοφίας, Διευθυντριας του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών με θέμα: «Ο Αδαμάντιος Κοραής και η Εθνεγερσία»

γ) Του Σ. Σπέντζα, καθηγητού της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, με θέμα: «Κοινωνία και οικονομία κατά Γεώργιο Πλήθωνα Γεμιστόν» και

δ) Του κ. Γ. Τουρλίδη, δρος Φιλοσοφίας, Λέκτορός Πανεπιστημίου Αθηνών με θέμα: «Ο Πλήθων και η εθνική συνείδησις».

3. Η τρίτη θεματική ενότης, εντός της οποίας εμελετήθη η σημασία της Ορθόδοξου Χριστιανικής θρησκείας στο ιστορικό γίνεσθαι, ανεπτύχθη υπό των εξής εισηγητών:

α) Του π. Νεοφύτου Παντζή, δρος Θεολογίας, εντ. διδ. Πανεπιστημίου Βύρτσμπουργκ, με θέμα: «Ο Ορθόδοξος Κλήρος κατά την Άλωσι της Κωνσταντινουπόλεως»

- β) Του π. Κωνστ. Ηλιοπούλου, υποψ. δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η ενωμένη Ευρώπη και ο Ορθόδοξος Θεολόγος» και
 γ) Του κ. Α. Γιαννοπούλου, Θεολόγου, Νομικού, Δημοσιογράφου με θέμα: «Η Πόλις εάλω».
4. Στην *τετάρτη* θεματική ενότητα, όπου και διηρηνήθησαν οι επιπτώσεις της τεχνικής και η δυνατότης συμβολής της στη βελτίστη επίλυση της κρίσεως του συγχρόνου πολιτισμού ενετάχθησαν οι εξής εισηγήσεις:
 α) της κ. Π. Δημάκη, Φιλολόγου, υποψ. δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η κρίσις του πολιτισμού μας».
 β) του κ. Α. Κατσαμάνη, Πολιτικού Μηχανικού, υποψ. δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Είναι δυνατή η συμβολή της τεχνικής στην αντιμετώπιση της συγχρόνου κρίσεως;»
5. Οι εργασίες του Συνεδρίου έληξαν με τη διερεύνηση του αντικειμένου της *πέμπτης* θεματικής ενότητας, σχετικής προς την τεκμηρίωση της συνεχείας και της συνοχής της ιστορικής συνειδήσεως του ελληνισμού, μέσω της μελέτης της αρχαίας ελληνικής Φιλοσοφίας. Η θεματική αυτή ανεπτύχθη υπό:
 α) Του κ. Κ. Νιάρχου, επικ. καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η αρχαία ελληνική Φιλοσοφία κατά την προ της Αλώσεως περίοδον της» και
 β) υπό της κας Ι. Πατσιώτου, φιλολόγου, υποψ. δρος Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Λονδίνου, με θέμα: «Σχέσις του Βυζαντινού πολιτισμού με την Αρχαιότητα: επιβιώσις των αρχαίων σχολιαστών στο Βυζάντιο (φιλοσοφικές μαρτυρίες)».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΤΣΑΜΑΝΗΣ
 ΥΠΟΨ. ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΑΘΗΝΑ